

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 27. oktobar 2022. godine
Ref.br.:RK 2062/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI125/22

Podnosilac

Hakif Alshiqi

**Ocena ustavnosti presude [Rev. br. 11/2022] Vrhovnog suda Kosova od 06.maja
2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Hakif Alshiqi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa, Naim Haliti advokat iz Pristine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Rev. br. 11/2022] Vrhovnog suda Kosova od 06.maja.2022.godine, kojom je preinačena presuda [AC. br. 20-96/2017] Apelacionog suda od 28.avgusta 2020. godine i presuda [C. br. 682/2015] Osnovnog suda u Prištini od 28.fenruara 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, kojom se navodno, podnosiocu zahteva povređuju prava i slobode garantovane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. avgusta 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), koji je Sud primio i registrovao 15.avgusta 2022.godine.
6. Dana 22. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva i, ujedno od njega je tražio da popuni standardnu formu zahteva i da dostavi sve odluke redovih sudova u vezi sa podnetim zahtevom. Istog dana Sud je jednu kopiju zahteva poslao i Vrhovnom Sudu.
7. Dana 25. avgusta 2022. godine, predsednica Suda, je Odlukom [GJR.KI125/22] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, sudija (predsedavajuća) Safet Hoxha, i Nexhmi Rexhepi, (članovi).
8. Dana 5.septembra 2022.godine, zastupnik podnosioca zahteva je poslao popunjenu formu zahteva kao i relevantne sudske odluke.
9. Dana 12.oktobra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Na osnovu spisa predmeta proizlazi, da je podnosilac zahteva 1979 .godine zasnovao radni odnos sa poslodavcem Bankom „Bankos“ u Prištini gde je i radio sve do 1999 godine. Nakon licenciranja i uspostavljanja nove banke „Bankës së Re Kosova“, on je 12.februara 2001. godine, potpisao novi ugovor na određeno vreme sa novim poslodavcem za obavljanje poslova vršioca dužnosti računovođe. Tokom januara 2005 godine, raspoređen je da obavlja dužnost administratora u otvaranju i obradi kartica za klijente banke, gde ostaje

sve do 30.septembra 2005 godine, kada je primio obaveštenje [br. 2457] od poslodavca, da se njegov ugovor o radu neće produžiti zbog „restrukturiranja i njegovog nezadovoljavajućeg učinka“.

11. Imajući to u vidu, podnosilac zahteva je Opštinskom sudu u Prištini podneo tužbeni zahtev protiv poslodavca (u daljem tekstu: tužena NLB banka) kojim je zahtevao „da se poništi obaveštenje – odluka tužene „NLB“ iz Prištine, o raskidu ugovora o radu br. 2457 od 30.09.2005. god., da se utvrdi da je kod tužene imao status zaposlenog na neodređeno vreme, obavezujući tuženu da ga vrati na rad i radne zadatke od 01.10.2005. godine, i da mu prizna sva prava iz radnog odnosa kao i da mu plati troškove postupka u visini od 633 evra“.
12. Tužena NLB banka je u odgovoru na tužbu, tokom glavne rasprave i u završnoj reči osporila tužbeni zahtev, pri tome dodajući da NBK odnosno NLB nisu pravne naslednice predratne Osnovne banke „Bankos“, da je podnosilac zahteva sa tuženom zasnovao radni odnos na određeno vreme i da nakon isteka tog roka, ugovor mu nije produžen zbog nezadovoljavajuće procene izvršenja radnih zadataka shodno važećim zakonskim odredbama, iz člana 11. 1., tačka d. i 11. 7. Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu.
13. Dana 2.februara 2011.godine Opštinski sud je doneo presudu [C1. Br. 366/08] kojom je odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan u celosti.
14. U obrazloženju presude [C1. Br. 366/08] Opštinski sud je *inter alia* naveo:

„Ocenjujući zakonitost raskida ugovora o radu – radnog odnosa, odnosno ne produženje ugovora o radu – radnog odnosa od strane tužene, sud se pozivao na zakonske odredbe Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu, gde su u članovima 11. 1. (d) i 11. 4. propisane okolnosti u kojima može da se raskine ugovor o radu.

Odredbom člana 11. 1. (d) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu je propisano da ugovor o radu prestaje ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način, a po odredbi iz člana 11. 4. navedene uredbe je propisano da ugovor o radu može sa se raskine od poslodavca zbog nezadovoljavajućeg izvršenja obaveza.

Sud je ocenio da su uslovi ugovora zaključenog između tužioca i tužene, uključujući i zakonske uslove za raskid ugovora, u skladu sa citiranim odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu, stoga, sud utvrđuje da kao ishod tog stanja, i obaveštenje o raskidu ugovora o radu, odnosno o ne produženju ugovora o radu je pravično i zakonito.“
15. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu na presudu [C1. Br. 366/08] Opštinskog suda, pri tom navodeći suštinskih povrede odredbi parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.
16. Dana 13.juna 2014.godine, Apelacioni sud je doneo presudu [AC. br. 2467/2012], kojom je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, dok je presudu Opštinskog suda potvrdio u celosti.
17. U obrazloženju presude [AC. br. 2467/2012], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:

„[...] Ovaj sud je, ocenjujući zaključak i odluku prvostepenog suda, našao da je ista pravična, zasnovana na zakon, ima podršku zakonskih odredbi, kao i u spisima predmeta, u međuvremenu da su dati i opravdani razlozi a koje prihvata i ovaj sud. Žalbene navode ovlašćenog tužioca, ovaj sud ocenjuje kao neosnovane, pošto prvostepeni sud nije izvršio suštinske povrede odredbi parničnog postupka, a ni pogrešnu primenu materijalnog prava, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti...“.

18. Protiv presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog suštinskih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se presude sudova nižih instanci preinače tako da se tužbeni zahtev tužioca prihvati kao osnovan.
19. Tužena je Vrhovnom sudu podnela odgovor na reviziju, sa predlogom da se revizija odbije kao neosnovana.
20. Dana 3.februara 2015.godine, Vrhovni sud je doneo rešenje [Rev. br. 379/2014], kojim je prihvatio reviziju podnosioca zahteva i poništio presude Apelacionog suda Kosova [Ac. br. 2467/2012] od 13.juna 2014. godine, kao i Opštinskog suda u Prištini [CI. br. 366/2008] od 02.februara 2011. godine, dok je predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
21. U obrazloženju rešenja [Rev. br. 379/2014], Vrhovni sud je *inter alia* naveo:

„Po članu 112. Zakona o radnom odnosu, nadležni organ je obavezan da podnosi zahtev za pokretanje disciplinskog postupka u roku od osam (8) dana nakon što saznaje za povrede radnih obaveza ili za neku drugu povredu radne discipline. A disciplinska komisija je obavezna da zahtev za pokretanje postupka razmatra i da pokrene postupak u roku od 15 dana nakon što se zahtev podnosi, a koji je zakon bio na snazi za vreme podnošenja tužbe pošto je Zakon o radnom odnosu bio na snazi do 01. novembra 2010. godine, a isti zakon je ukinut po članu 99. Zakona o radu br. 03/L – 212 od 01. novembra 2010. godine.

Iz zapisnika redovnog sastanka Saveta osoblja Nove banke Kosova od 30.09.2005. god., proizilazi da osim tužiocu, ugovor o radu je raskinut i nekoliko drugim radnicima, stoga, uzimajući u obzir odredbe iz gore navedene Uredbe koja uređuje proceduru prekida radnog odnosa, prvostepeni sud je trebao da u prvostepenom postupku utvrdi da li su ispunjeni kriterijumi koji su propisani u članu 12. Uredbe UNMIK-a u kojoj su propisana prava i obaveze poslodavca i zaposlenog povodom raskida ugovora o radu zbog ekonomsko – tehničkih ili strukturalnih promena, da li su primljeni novi radnici u periodu koji je predviđen po navedenoj odredbi.

Prvostepeni sud je obavezan da na ponovnom suđenju naredi tuženoj da sudu donese dokaze koji utvrđuju relevantne činjenice koje se odnose na strukturalne promene i nezadovoljavajuće izvršenje radnih obaveza, da utvrdi da li je sproveden disciplinski postupak za tužioca i da li je sprovedena procedura koja je predviđena gore navedenim odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 i Zakona o radnim odnosima, i nakon pravične procene dokaza da donese zakonitu odluku“.

22. Dana 28.februara 2017.godine Osnovni sud je u ponovljenom postupku doneo presudu [C. br. 682/15], kojom je prihvatio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, utvrdio je da je podnosilac zahteva kod tužene imao status radnika na neodređeno vreme, utvrdio je da je

obaveštenje /odluka tužene [br. 2457] od 30.septembra 2005. godine, o raskidu ugovora o radu protivzakonita i kao takava ništava.

23. Istom presudom, Osnovni sud je takođe obavezao tuženu da zbog nezakonitog otpuštanja sa posla tužiocu nadoknadi dohodak iz radnog odnosa za vremenski period od 01.oktobra.2005. godine pa do 31.decembra 2014. godine .u iznosu od 35.614,35 €, sa kamatom počev od meseca decembra 2005. godine i sve do 31.avgusta.2016. godine, u iznosu od 6.479,387 €, za penzijski doprinos da plati u račun tužioca iznos novca od 3.907,20 € i porez na dohodak u iznosu od 1.504,05 €.
24. U obrazloženju presude [C. br. 682/15], Osnovni sud je *inter alia* naveo:

„Nakon pažljivog i savesnog razmatranja svakog dokaza posebno i u nadovezanju jednog sa drugim, sud je ocenio da je tužbeni zahtev tužioca osnovan, pošto je odluka o raskidu radnog ugovora rezultirala da je odluka neosnovana na zakon a takođe odluka nije osnovana na nijedan dokaz kako bi utvrdio činjenicu da tužilac nije pokazao dobar učinak na poslu.

[...]

Iz sadržaja odluke opisane kao u gore navedenom stavu, jasno rezultira da je odluka opšteg karaktera i ne zasniva se na nijednu činjenicu koja bi podržala njenu zakonitost u odnosu na tužioca, pošto u prvom redu odluka i obaveštenje br. 2457 od 30.09.2005. god. iako se poziva na restrukturiranje, ipak tužena nije dokazala da je izvršeno restrukturiranje ili reorganizacija banke u smislu odredbi iz člana 12. Osnovnog zakona o radu, gde se između ostalog propisuje da: „ ... pre uvođenja privrednih, tehnoloških ili organizacionih promena, poslodavac će u pisanom obliku obavestiti zaposlene... o planiranim promenama i njihovim implikacijama, uključujući broj i kategoriju zaposlenih koji će biti otpušteni, merama koje će se preduzeti kako bi se olakšale posledice tih promena“. Takođe po odredbi iz člana 12. predviđa se „da će poslodavac u pisanom obliku obavestiti zaposlene o raskidu ugovora o radnu najmanje 3 meseca pre raskida“.

[...]

Sud podseća da po odredbi iz člana 11. OZR, nezadovoljavajući učinak se predviđa kao razlog za raskid ugovora o radu. Međutim, samo formalno obrazloženje o neispunjavanju radnih obaveza nije dovoljno za donošenje odluke da se radniku raskine ugovor o radu, nego ta navodna činjenica treba da se argumentuje i onda da se odluči o raskidu ugovora o radu ili o njegovom produženju.“

25. Protiv presude [C. br. 682/15], Osnovnog suda, tužene NLB banka je podnela žalbu Apelacionom sudu zbog suštinskih povreda odredbi parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
26. Dana 28.asvgusta 2020.godine, Apelacioni sud je doneo presudu [A. C. br. 2096/17], kojom je odbio kao neosnovanu žalbu tužene NLB banke, dok je presudu Osnovnog suda [C. br. 682/15] od 28.februara 2017. godine potvrdio u celosti.
27. U obrazloženju presude [A. C. br. 2096/17], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:

„Žalbeni navod da je presuda prvostepenog suda doneta sa nizom bitnih povreda odredbi parničnog postupka iz člana 182. 2., tačka n) Zakona br. 03/L – 006 o parničnom postupku, nisu održivi pošto je izreka presude razumljiva, jasna a obrazloženje presude sadrži sve odlučujuće činjenice i razloge zašto je odlučeno kao u izreci te presude.

Žalbeni navod tužene da je greška suda da poništi obaveštenje o ne ponudi ugovora, i da obaveštenje nije pravni akt, nego prosto akt komunikacije poslodavca sa radnikom, taj navod je neosnovan, pošto svako lice treba da ima na raspolaganju pravni akt kako bi ga upotrebio kada je nezadovoljan sa odlukom poslodavca.

Što se tiče žalbenog navoda tužene da ugovor o radu sa tužiocem nije raskinut pre datuma 30.09.2005. god. nego mu isti samo nije produžen, taj navod je neosnovan pošto se u obaveštenju tužioca od 30.09.2005. god., između ostalog, navodi da: „ ... Ugovor o radu koji ističe dana 30.09.2005. god. raskida se ...“.

28. Protiv presude [A. C. br. 2096/17], Apelacionog suda, tužena NLB banka, je podnela reviziju Vrhovnom sudu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
29. Dana 6.maja 2022. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [REV. br. 11/2022], kojom je usvojio kao osnovanu, revizija tužene –NLB banke i preinačio je presudu Apelacionog suda [A.C. br. 2096/17] i presudu Osnovnog suda u Prištini [P. br. 682/15], tako što je ODBIO, kao neosnovan, tužbeni zahtev tpodnosioca zahteva, kojim je tražio da se utvrdi da je kod tužene imao status zaposlenog na neodređeno vreme, tražio poništaj obaveštenja/odluke tužene [br. 2457] od 30.septembra 2005. godine i da se obaveže tužena da mu u ime nezakonitog udaljavanja sa posla za vremenski period od 01.oktobra 2005. godine do 31.decembra 2014. godine, na ime ličnih dohodaka isplati iznos od 35.614.35 evra sa kamatom koja za period od decembra 2005. godine pa do 31.avgusta 2016. godine dostiže iznos od 6.479.87 evra, u ime penzijskog doprinosa iznos od 3.907.20 evra i u ime poreza na lični dohodak iznos od 1.504.05 evra.
30. U obrazloženju presude [REV. br. 11/2022], Vrhovni sud je *inte alia* naveo:

„[...] nižestepeni sudovi su prilikom donošenja navedenih presuda pogrešno primenili materijalno pravo.“

„U obaveštenu sa brojem [2457] od 30.09.2005. godine, kao razlog za prekid ugovora o radu ističu se strukturalne promene i restrukturiranje radnih mesta kod tužene, kao i nezadovoljavajući učinak tužioca. [...] Tužilac je zatim podneo tužbu sudu. U takvom činjeničnom stanju, nižestepeni sudovi su utvrdili da je odluka tužene o prekidu ugovora o radu sa tužiocem nezakonita, jer tužena nije sprovela disciplinski postupak protiv tužioca i da je radni odnos tužiou prekinut na nezakonit način.“

„Vrhovni sud Kosova ne može da se složi sa takvim činjeničnim stavom nižestepenih sudova. Uredba UNMIK-a br. 2001/27 o osnovnom zakonu o radu, u članu 10, stav 1 propisuje da se radni odnos može zasnovati na određeno i neodređeno vreme. Isti zakon ni u jednoj odredbi ne propisuje mogućnost promene radnog odnosa iz određenog na radni odnos na neodređeno vreme. Član 11 istog zakona, u stavu 1 propisuje situacije u kojima se radni odnos prekida. Među tim situacijama, pod tačkom (e) je propisano da se ugovor o radu, pored ostalog, prekida i istekom vremenskog trajanja zaključenog ugovora o radu. Dakle, u konkretnoj situaciji, iako su korišćeni izrazi „prekid ugovora o radu“, ne radi se o prekidu, jer iz formalno pravnog aspekta, ugovor o radu između tužioca i tužene nije prekinut, već je isti prestao da proizvodi efekte kao posledica isteka vremenskog roka na koji je zaključen.

Obaveštenje/odlučka tužene sa brojem [2457] od 30.09.2005. godine je samo deklarativnog karaktera. To nije akt koji je doveo do prekida radnog odnosa, već se

istim dopisom zaposleni samo obavestava da mu je istekao rok na koji je zaključen ugovor o radu. Na osnovu napred navedenog, ne postoji obaveza da se sprovede disciplinski postupak protiv zaposlenog niti obaveze koje su propisane u članu 12 gore navedenog zakona. U ovom slučaju nije potrebno da se upuštamo u problematiku i prirodu ugovora o radu na određeno vreme i na to da se isti prema pravilu zaključuju za određeni posao za koji je sigurno da će trajati u određenom roku i na praksu koja postoji na Kosovu, gde se ugovorima o radu na određeno vreme zasniva radni odnos u periodu od nekoliko godina i takvi ugovori se uspešno obnavljaju, jer takvim pitanjima treba da se bave oni koji donose pravilnike i inspekcijski organi. Sudovi su dužni da u svom radu primenjuju zakone onako kako zakoni propisuju, bez prava da pređu okvir tumačenja zakona.“

Navodi podnosioca zahteva

31. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu prava i slobode garantovane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava kao i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.
32. Međutim, podnosilac zahteva navedene povrede članova Ustava i EKLJP objašnjava isključivo sledećim navodima:

„U konkretnom slučaju, nižestepeni sudovi smatraju da su pravilno utvrdili činjenično stanje i materijalne odredbe prilikom donošenja presuda, dok je presuda Vrhovnog suda o preinačenju navedenih presuda doneta nepoštujući prethodne postupke. Predlagač smatra da su osporenim presudom povređena gore propisana i naglašena prava, jer prilikom donošenja presude nisu razmotreni navodi dva nižestepena suda koji su pravilno utvrdili činjenično stanje i na osnovu toga, i presude donete u ovom građansko pravnom sporu su zasnovane na zakonu.“
33. Podnosilac zahteva takođe navodi da postupkom tužene, ali i navodima iznetim u presudi Vrhovnog suda po reviziji, povređeno je pravo na nediskriminaciju ustavne kategorije.
34. U prilog tome, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud Kosova za isti - identičan slučaj sa istim predmetom, ali sa drugom stranom koja vodi isti postupak kao predlagač, odbio reviziju i potvrdio obe presude nižestepelih sudova za vraćanje na posao i priznanje štete pričinjene nezakonitim udaljavanjem sa posla.
35. Podnosilac zahteva traži od Suda; *„da ukine presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 11/2022 od 06.05.2022. godine i obaveže taj sudski stepen da još jednom odluči po reviziji“.*

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Relevantne Ustavne odredbe i odredbe EKLJP

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštititi privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.
6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.
7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.“

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku [...]“.

UNMIK uredba br.2001/27, O OSNOVNOM ZAKONU O RADU NA KOSOVU

Član 10.

Ugovor o radu

10.1 Ugovor o radu može se sklopiti na:

- (a) neodređeno vreme; ili
- (b) određeno vreme

10.2 Ugovor o radu se sklapa u pisanom obliku na jednom od službenih jezika u upotrebi na Kosovu.

10.3 Ugovor o radu potpisuju i datiraju poslodavac i zaposleni i on sadrži odredbe o:

- (a) stranama, mestu njihovog prebivališta, a za poslodavca o sedištu i registarskom broju u poslovnom registru;
- (b) mestu rada, a ako ne postoji stalno ili glavno mesto rada, onda napomenu da se rad obavlja na različitim lokacijama;
- (c) nazivu, prirodi, vrsti rada ili službe, ili kratak opis zadataka u sklopu rada ili službe;
- (d) radnom vremenu i kada je moguće, rasporedu radnog vremena;
- (e) danu započinjanja rada;
- (f) trajanju ugovora o radu, kada je moguće; i
- (g) osnovnoj plati/nadnici i svim dodacima i prihodima.

10.4 Ugovor o radu neće uključivati odredbe koje ograničavaju prava zaposlenih ili one koji za posledicu imaju nepovoljnije radne uslove od onih koje postavlja ova Uredba i u slučajevima kada je to primenljivo, kolektivni ugovor.

Član 11.
Prestanak ugovora o radu

11.1 Ugovor o radu prestaje:

[...]

(e) nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen; i

(f) po sili zakona.

[...]

Član 12.
Prestanak ugovora o radu zbog privrednih, tehnoloških i organizacionih promena u preduzeću

„12.1 Poslodavac može da raskine ugovor o radu zbog privrednih, tehnoloških ili organizacionih promena u preduzeću. Takve se promene dešavaju kada poslodavac uvede bitne promene u proizvodnju, programiranje, organizaciji, strukturi i tehnologiji koje zahtevaju smanjenje broja zaposlenih. Pod otpuštanjem velikih razmera smatra se slučaj u kojem je najmanje 50 zaposlenih otpušteno u roku od 6 meseci.

[...]“

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o radu.

37. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

38. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48.
[Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”

39. Što se tiče ispunjenja ovih zahteva, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 11/2022] Vrhovnog suda Kosova od 06.maja.2022.godine, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje navodi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
40. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.
41. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.
42. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koji se kategorišu kao “očigledni ili jasni nedostatak povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Kemmachev protiv Francuske*, aplikacija br. 17621/91, kategorija (i), *Mentzen protiv Latvije*, Aplikacija br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, Aplikacija br. 4241/03, kategorija (iii)).
43. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
44. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud navodi da se suština sudskog postupka podnosioca zahteva pred redovnim sudovima odnosila na poništenje obaveštenja [2457] od 30.septembra 2005. godine, koje je on primio od tužene NLB banke, kojim se obaveštava da se njegov ugovor o radu neće produžiti zbog „restrukturiranja i njegovog nezadovoljavajućeg učinka.“

45. U prilog tome, Sud podseća da su Osnovni i Apelacioni sud našli, “ i) da je podnosilac zahteva kod tužene imao status radnika na neodređeno vreme, ii) da je obaveštenje tužene NLB banke [br. 2457] od 30.septembra 2005. godine, o raskidu ugovora o radu protivzakonito, iii) da iako se poziva na restrukturiranje, tužena nije dokazala da je izvršeno restrukturiranje ili reorganizacija banke u smislu odredbi iz člana 12. Osnovnog zakona o radu“.
46. Međutim, Vrhovni sud se u revizionom postupku nije složio sa nalazima Osnovnog i Apelacionog suda, smatrajući, da u postupku sprovedenom pred nižestepenim sudovima nije došlo do bitne povrede odredaba ZPP-a iz člana 182, stav 2 tačka n., jer su osporene presude dovoljno jasne i obrazložene, njihova izreka je izvršiva i razumljiva, ali da su, nižestepeni sudovi prilikom donošenja navedenih presuda pogrešno primenili materijalno pravo, što je rezultiralo i činjenicom da je Vrhovni sud poništio presude Osnovnog i Apelacionog suda.
47. Upravo zbog takvog ishoda revizionog postupka, podnosilac zahteva smatra da je Vrhovni sud donošenjem osporene presude njemu povredio član 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, a kao osnov za navodne povrede, podnosilac zahteva u prvi plan ističe činjenicu „da su nižestepeni sudovi pravilno utvrdili činjenično stanje i pravilno primenili materijalne odredbe, dok je Vrhovni sud doneo presudu a da nije uzeo u obzir njihove nalaze u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava.“
48. Shodno tome, Sud nalazi da podnosilac zahteva navode o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, dovodi isključivo u vezu sa pravilnim utvrđivanjem činjeničnog stanja i primenjenim materijalnim pravom od strane Vrhovnog suda u revizionom postupku.
49. S tim u vezi, Sud je, zasnivajući se na sudskoj praksi ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, kao što su definisane kroz EKLJP kao i princip supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i isticao da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om. (Vidi: u tom smislu, između ostalog, slučajeve Suda KI128/18, podnosilac zahteva: Akcionarsko udruženje Limak Kosovo International Airport S.H.A., “Adem Jashari”, rešenje od 28. juna 2019. godine, stav 55; KI62/19, podnosilac zahteva: Gani Gashi, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; KI110/19, podnosilac zahteva: Fisnik Baftijari, rešenje o neprihvatljivosti od 07 novembar 2019. godine, stav 40).
50. Sud je takođe dosledno tvrdio da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može sam oceniti činjenice koje su dovele redovni sud dotle da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupio kao sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo nepoštovanjem granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. (Vidi: u tom smislu slučaj ESLJP-a García Ruiz protiv Španije, presuda od 21. januara 1999. godine, aplikacija br.30544/96 stav 28 i reference koje su tamo korišćene; i vidi, takođe slučajeve Suda KI128/18, gore citiran, stav 56; i KI62/19, gore citiran, stav 58).
51. Sagledavajući osporenu presudu Vrhovnog suda u kontekstu navoda podnosioca zahteva, konkretnije u pogledu navoda da Vrhovni sud prilikom donošenja osporene presude nije uzeo u obzir presude nižestepenih sudova kao ni materijalno pravo, nalazi, da je taj navod neosnovan i to iz sledećih razloga. Više je nego očigledno, a što se može zaključiti i na osnovu objašnjenja osporene presude, da je Vrhovni sud sagedao zaključke i nalaze Osnovnog i Apelacionog suda u pogledu utvrđivanja činjeničnog stanja, a što se može videti

i na osnovu njegovog zaključka u presudi u kome stoji „Vrhovni sud Kosova se ne može složiti sa takvim činjeničnim stavom nižestepenih sudova“.

52. Sud smatra da je konstataciju, da se „Vrhovni sud ne slaže“, on izneo kao svoj zaključak tek posle postupka sagledavanja činjenica iz spisa predmeta sa činjenicama koje su utvrđene od strane Osnovnog i Apelacionog suda, a što je samo po sebi rezultiralo zaključku Vrhovnog suda da se on iz takvog činjeničnog stanja nije složio sa njihovim nalazom „da je odluka NLB banke [br. 2457] nezakonita“.
53. Konkretnije, Sud nalazi da se Vrhovni sud, pre svega nije složio sa zaključcima nižestepenih sudova da je odluka o prekidu radnog odnosa nezakonita, iz razloga što je osnov njihovog zaključka o nezakonitosti bio neodržavanje disciplinskog postupka i nedostatak obrazloženja obaveštenja [br. 2457] shodno članu 12 UNMIK-a br. 2001/27.
54. U prilog tome, Vrhovni sud je naveo, da je podnosilac zahteva shodno činjeničnom stanju i) imao zaključen ugovor na određeno vreme, ii) da je ugovor podnosiocu zahteva na određeno vreme istekao, iii) da obaveštenje [br. 2457] tužene NLB banke, nije akt koji je doveo do prekida radnog odnosa, već se istim dopisom zaposleni samo obaveštava da mu je istekao rok na koji je ugovor o radu bio zaključen. Shodno tome imajući u obzir ovakvo činjenično stanje, rezultiralo je i zaključku Vrhovnog suda „da ne postoji obaveza da se sprovede disciplinski postupak protiv zaposlenog niti obaveze koje su propisane u članu 12 gore navedenog zakona“.
55. Upravo iz pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja od strane nižestepenih sudova, shodno zaključcima Vrhovnog suda, došlo je i do pogrešne primene materijalnog prava, tačnije, kako Vrhovni sud navodi, pogrešne primene člana 12 UNMIK-a br. 2001/27. Sud podseća da član 12 UNMIK-a br. 2001/27, predviđa mogućnost raskida ugovora o radu od strane poslodavca zbog privrednih, tehnoloških ili organizacijskih promena u preduzeću. Sama činjenica da obaveštenje [br. 2457] o prekidu radnog odnosa nije sadržalo objašnjenje o planovima *restrukturiranja ili reorganizacije banke*, po mišljenju Vrhovnog suda u konkretnom slučaju je nebitna činjenica.
56. U prilog tome Sud primećuje da je po mišljenju Vrhovnog suda, a sa kojim se slaže i ovaj sud, sama činjenica da je utvrđeno da je podnosilac zahteva imao ugovor o radu na određeno vreme, vodi zaključku da je on bio zaključen u valjanoj zakonskoj formi koja je predviđena stavom 1. člana 10 Uredba UNMIK-a br. 2001/27, koja propisuje „da se radni odnos može zasnovati na određeno i neodređeno vreme“.
57. Sud nalazi da je ovakva pravna forma ugovora koji je podnosilac zahteva imao sa poslodavcem dovela do situacije da poslodavac bez posledica može raskinuti ugovor sa njime pozivanjem na član 11 stav 1 tačka e) Uredba UNMIK-a br. 2001/27, koja u relevantnom delu glasi ;

“11.1 Ugovor o radu prestaje:

[...]

(e) nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen;”

58. Na osnovu svega navedenog Sud nalazi da je u stvari ugovor o radu podnosioca zahteva raskinut iz čisto formalno pravnog aspekta, odnosno da on nije prekinut u nekom trenutku dok je trajao, već da je isti prestao da proizvodi efekte kao posledica isteka vremenskog roka na koji je on bio i zaključen.

59. Imajući u vidu sve navedeno, Sud smatra da ne stoje navodi podnosioca zahteva da se osporenom presudom Vrhovnog suda njemu povređuju prava koja su zagantovana članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP, u kontekstu pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava. Shodno tome Sud smatra da se ti navodi trebaju proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovani jer se oni kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (i) kao navodi "četvrtog stepena". Samim tim, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39.
60. Sud ima potrebu da navede da je podnosilac takođe u zahtevu izneo navod, „da je u postupku tužene, ali i navodima iznetim u presudi Vrhovnog suda po reviziji, njemu povređeno i pravo na nediskriminaciju”, pri tome navodeći presudu Vrhovnog suda u drugom slučaju, u kojoj je Vrhovni sud drugačije postupio.
61. U prilog tome, Sud smatra da bi ovaj navod podnosioca zahteva mogao biti razmatran u kontekstu člana 24 Ustava, pod uslovom da je podnosilac na adekvatan način pružio objašnjenja koje bi upravo išli u prilog ovim tvrdnjama.
62. Međutim imajući u vidu da on to nije učinio, Sud navodi da se on u nastavku izveštaja neće baviti ovim navodom podnosioca zahteva jer se radi o navodu koji se klasifikuje kao (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navod.
63. Shodno tome, Sud zaključuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi prava koja su zagantovana članovima 31 Ustava i 6 EKLjP trebaju se proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim jer se ovi navodi kvalifikuju kao (i) navodi "četvrtog stepena", dok se navodi o nediskriminaciji, odbacuju kao navodi koji se klasifikuju kao (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi". Samim tim, zahtev podnosioca zahteva je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39.

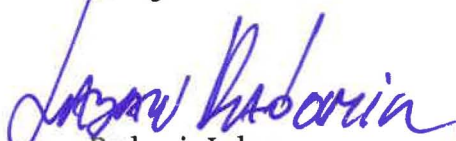
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 47 i 48 Zakona i pravilu 39. (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 12. oktobra 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani